

Hrotsvita /z úvodu/ První německá básnířka, „zázrak Germánie, německá Sapphó, Orfeus a bohyně“, tvořící v 10. století, vděčí za „objevení“ a zpřístupnění svého díla slavnému německému humanistovi K. Celtovi, který působil i v Praze a neblaze proslul jako plagiátor Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic. Celtis, když – moderně řečeno – prováděl výzkum v evropských knihovnách, „aby jako znamenitý lovec objevoval rukopisy skryté na neznámých místech“, našel r. 1493 v benediktinském klášteře sv. Jimrama v Řezně rukopis neznámých prací neznámé saské básnířky (dnešní kodex M, o němž pojednáváme níže). R. 1494 si jej vypůjčil a r. 1501 vychází editio princeps Hrotsvitina díla. Edici, jak bylo za humanismu zvykem, doprovodil vydavatel i členové Sodalitas litteraria Rhenana oslavnými epigramy. Celtis vyjádřil svůj obdiv verši, v nichž přirovnává Hrotsvitu k básnířce Probě, proslulé vergiliovským centonem, a vyjadřuje přesvědčení, že by učené Latium chválilo v básních dílo „naší saské pěvkyně.“ Další známý humanista a přítel A. Dürera Willibald Pirckheimer projevil své nadšení řeckým i latinským distichem, jehož česká podoba zní: „K devíti zpěvným Múzám když Sapphó desátá patří, přidej Hrotsvitu k nim – jedenáct bude jich pak.“ Počátkem 16. století byla tedy Hrotsvita uvítána svými krajany s velkým uznáním; vědělo se o ní i u nás – zajímavý doklad přináší korespondence Bohuslava Hasištejnského: v listu ze 17. prosince 1506 odpovídá blíže neznámému Christianu Langheimovi (v dobové grafice -ngkh-) na jeho dotaz, „zda se má člověk zabývající se vědou oženit,“ že pouze v jediném případě: pokud „získáš nějakou Hipparchu nebo, protože máme co činit s Němci, Hrotsvitu, která by Ti byla družkou nejen lože, ale i vědeckých snah.“ [...]